

واقعیت تلخ پیر شدن جمعیت آذربایجان شرقی

آذربایجان شرقی به سمت پیری حرکت می‌کند و این می‌تواند برای این استان خطرناک باشد به طوری که از هر سه نفر تقریباً یک نفر بالای ۶۰ سال سن دارد.

آذربایجان شرقی به سمت پیری حرکت می‌کند و این می‌تواند برای این استان خطرناک باشد به طوری که از هر سه نفر تقریباً یک نفر بالای ۶۰ سال سن دارد.

خبرگزاری مهر، گروه استان‌ها- طاهر خیری*؛ جامعه ایرانی به سمت پیری حرکت می‌کند. این گفته را جامعه‌شناسان می‌گویند و هشدار می‌دهند که تا سه دهه آینده پیرترین کشور دنیا خواهیم بود به طوری که از هر سه نفر تقریباً یک نفر بالای ۶۰ سال سن خواهد داشت.

این معضل که به یک بحران جمعیتی در سال‌های آتی تبدیل خواهد شد، نتیجه در پیش گرفتن سیاست نادرست جمعیتی توسط دولتمردان طی سال‌های گذشته، به خصوص اجرای سیاست کنترل و تنظیم خانواده از سال ۶۷ می‌باشد که دستاوردش کاهش محسوس نرخ رشد جمعیت در کشور در سال‌های اخیر و رسیدن آن به ۱/۲ درصد است.

این وضعیت در استان آذربایجان شرقی نیز حاد است. چرا که نرخ رشد جمعیت در این استان نسبت به میانگین کشوری پایین و در حدود ۹۸ صدم درصد می‌باشد.

آماري نگران‌کننده تر اینکه در سال ۹۸ نرخ رشد جمعیت استان ۱۴ درصد کاهش نشان می‌دهد. نرخ رشد نازل جمعیتی اکنون به چالشی اساسی برای توسعه استان آذربایجان شرقی تبدیل شده و سهم این استان را در تولید ناخالص ملی و سایر شاخص‌های اقتصاد کلان کاهش داده است.

پیر شدن تدریجی جمعیت در استان آذربایجان شرقی ناشی از چند علت مرتبط به هم بوده است. تغییر در سبک زندگی مردم یکی از این علت‌ها است.

بسیاری از جوانان به دلایل متعدد از جمله مشکلات اقتصادی و فرهنگی تمایلی به ازدواج و تشکیل زندگی ندارند و ترجیح می‌دهند مجرد باقی بمانند.

در حال حاضر میانگین سن ازدواج در بین مردان ۲۷ و در زنان ۲۳ سال است. طبق آمار منتشر شده توسط اداره کل ثبت احوال استان در ۹ ماهه سال گذشته ۲۲ هزار سند ازدواج به ثبت رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل آن ۴ درصد کاهش نشان می‌دهد.

واقعیت این است که تا زمانی که این مشکلات حل نشود امیدی به تغییر وضعیت موجود نیست. چگونه از یک جوانی که به مرز ۳۰ سالگی رسیده و شغل و درآمد ثابتی ندارد می‌توان انتظار داشت که به ازدواج فکر کند و خانواده تشکیل دهد. مشکل مسکن، گران بودن وسایل اولیه زندگی و مهم‌تر از اینها رسوم غلطی که در زمینه گرفتن مراسم ازدواج در بین خانواده‌ها وجود دارد، همگی موانعی هستند که جلوی پای یک جوان قد علم می‌کنند و عاملی می‌شوند تا او قید ازدواج را بزند.

عامل مؤثر دیگر در کاهش نرخ رشد جمعیت استان، تغییر نگرش زوجین در زمینه فرزندآوری است. بسیاری از زوجین در سال‌های اولیه زندگی زناشویی شأن تمایلی به داشتن فرزند ندارند و بیشتر به رفاه و آسایش خودشان فکر می‌کند تا داشتن فرزند. یا اگر بخواهند فرزندی داشته باشند به داشتن فقط یک فرزند اکتفا می‌کنند.

همین رویکرد فرزند کمتر، زندگی بهتر که طی سال‌های گذشته توسط مسئولان وقت تبلیغ شد، باعث شده است اکنون مردم رفاه و زندگی بی‌دردسر را بر داشتن یک یا چند فرزند ترجیح دهند به طوری که در حال حاضر متوسط هر خانوار شهری کمتر از ۳/۲۳ صدم درصد است. با تداوم همین روند در خانواده‌های ایرانی نسل‌های آتی دیگر عمه، خاله، عمو و دایی نخواهند داشت و از داشتن آنان محروم خواهند بود. امری که بسیار قابل تأمل و ناراحت‌کننده است.

با اینکه ۷۰ درصد از جمعیت آذربایجان شرقی بین گروه سنی ۱۵ تا ۶۰ سال قرار دارند و این جمعیت فعال یک مزیت برای استان محسوب می‌شود، اما متأسفانه در سال‌های اخیر از این مزیت به درستی استفاده نشده است و آذربایجان شرقی یک استان مهاجرفرست در بین استان‌های کشور قرار گرفته و جوانان و نخبگان‌اش اغلب به پایتخت یا استان‌های همجوار مهاجرت می‌کنند. مهاجرت جمعیت جوان فعال به خارج از استان هم رشد جمعیتی آذربایجان شرقی را در سال‌های اخیر کاهش داده و هم سهم این استان را در تولید ملی و اشتغال به چالش کشانده است که به نظر می‌رسد تا دیر نشده مسئولان از لاک غفلت بیرون آیند و راهکار اساسی و عملی برای برون رفت از این معضل اتخاذ کنند.

تشویق جوانان به ازدواج و ترغیب زوجین به فرزندآوری بدون حل مشکلات اقتصادی و تغییر نگرش آنان میسر نمی‌شود و دولت باید گام‌های اساسی در این زمینه بردارد و صرفاً به پرداخت وام ازدواج به جوانان اکتفا نکند. از همه مهمتر اینکه سیاست‌های کلی جمعیت را که در ۱۴ بند از سوی رهبر معظم انقلاب ابلاغ شده است به طور کامل اجرا کند در غیر این صورت رشد جمعیت در کشور تا ۲ دهه آینده به صفر خواهد رسید.